

University Supervision and Feedback for Supporting Student Teachers' Pedagogical Competencies: A Case Study of Ban Kham Hai Hua Thung Pracha Bamrung School, Khon Kaen Province

Arunrat Wannapake

Ban Kham Hai Hua Thung Pracha Bamrung School

E-mail: Arunratbeam@gmail.com

Received	Reviewed	Revised	Accepted
27/06/2026	02/07/2026	07/07/2026	18/07/2026

Abstract

Background and Aims: University supervision and feedback are important mechanisms for supporting student teachers' pedagogical development in authentic school contexts. This study aimed to examine the characteristics of university supervision, investigate the quality and challenges of feedback, and explore student teachers' experiences in applying feedback to improve teaching practices.

Methodology: This qualitative single-case study was conducted at Ban Kham Hai Hua Thung Pracha Bamrung School, Khon Kaen Province, Thailand. Forty key informants were purposively selected, including 22 student teachers, six university supervisors, and 12 mentor teachers. Data were collected through semi-structured interviews, non-participant observations, reflective journals, and document analysis. The data were analyzed using content analysis, thematic analysis, and data triangulation.

Results: Supervision was conducted through a blended approach combining on-site and online follow-up. On-site supervision enabled classroom observation and post-lesson reflection, while online communication supported lesson-plan review, scheduling, and task monitoring. Effective feedback was specific, timely, evidence-based, and supportive, helping student teachers improve lesson planning, classroom management, questioning, media use, learning activities, and reflection. However, supervision was limited by time constraints, workload, inconsistent follow-up, and differing emphases between university supervisors and mentor teachers.

Conclusion: Effective supervision should be structured, continuous, follow-up-oriented, and collaboratively supported by universities, university supervisors, mentor teachers, and student teachers.

Keywords: Educational Supervision; Feedback; Student Teachers; Pedagogical Competencies

การนิเทศและการให้ข้อมูลย้อนกลับของอาจารย์มหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้าน คำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น

อรุณรัตน์ วรรณปะเก

โรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง

อีเมล: Arunratbeam@gmail.com

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทโรงเรียนจริง งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตาม ศึกษาคุณภาพและความท้าทายของการให้ข้อมูลย้อนกลับ และวิเคราะห์ประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ระเบียบวิธีวิจัย: การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาเฉพาะราย ณ โรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 40 คน คัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 22 คน อาจารย์นิเทศก์ 6 คน และครูพี่เลี้ยง 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม บันทึกสะท้อนคิด และการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การวิเคราะห์เชิงธีม และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัย: การนิเทศติดตามมีลักษณะเป็นการนิเทศแบบผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบออนไลน์ และการติดตามผ่านช่องทางออนไลน์ การนิเทศแบบออนไลน์ช่วยให้เห็นพฤติกรรมการสอนจริงและสนับสนุนการสนทนาสะท้อนคิดหลังการสอน ส่วนช่องทางออนไลน์ช่วยในการตรวจแผนการสอน การนัดหมาย และการติดตามงาน ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพควรมีความเฉพาะเจาะจง ทันทั่วถึง อิงหลักฐาน และให้กำลังใจ ซึ่งช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการวางแผนการสอน การจัดการชั้นเรียน การตั้งคำถาม การใช้สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และการสะท้อนคิด อย่างไรก็ตาม กระบวนการนิเทศยังมีข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงาน ความไม่ต่อเนื่องของการติดตามผล และความแตกต่างของมุมมองระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง

สรุปผล: ระบบนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรมีโครงสร้างชัดเจน ต่อเนื่อง มีการติดตามผล และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คำสำคัญ: การนิเทศการศึกษา; ข้อมูลย้อนกลับ; นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้

บทนำ

การพัฒนาและผลิตครูให้มีคุณภาพสูง จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสร้างประสบการณ์วิชาชีพที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้เชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน โดยเฉพาะในช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Practicum) ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการผลิตครูและเป็นช่วงเวลาสำคัญในการหล่อหลอมสมรรถนะวิชาชีพของครูเริ่มต้น (Kwok, 2025) การลงมือปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจริงช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้แปรเปลี่ยนความรู้เชิงเนื้อหา ความรู้ทางศาสตร์การสอน และความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติจริงในบริบทชั้นเรียน สมรรถนะสำคัญที่นักศึกษาครูจำเป็นต้องพัฒนาในระยะนี้ ได้แก่ การออกแบบและจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้เรียน การตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างการสอน (วดาภรณ์ และคณะ, 2569; Zapatero-Ayuso et al., 2026)

ภายใต้บริบทของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัยและครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนมีบทบาทร่วมกันในการสังเกตการสอน ให้คำปรึกษาชี้แนะการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุนการเติบโตทางวิชาชีพของนักศึกษาครู (Kolman, 2018; Omilani & Ogbonna, 2023) อย่างไรก็ตาม การนิเทศที่มีคุณภาพไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการตรวจเอกสาร การประเมินผลการสอน หรือการตัดสินความผ่าน-ไม่ผ่านของการฝึกสอนเท่านั้น แต่ควรเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสังเกตชั้นเรียน การสนทนาสะท้อนคิด และการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา (Formative and Developmental Feedback) ที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางพัฒนาการสอนของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม (Lahri & El Ouanjli, 2025; Macabuhay, 2026)

งานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลย้อนกลับที่ดีควรชัดเจน ให้ทันเวลา และอิงจากการสอนจริง เพื่อให้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนำไปปรับปรุงการสอนได้ (Ahmed, 2024) ข้อมูลย้อนกลับลักษณะดังกล่าวมีส่วนช่วยพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในหลายมิติ เช่น การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การนำเสนอบทเรียน การตั้งคำถาม การใช้สื่อการสอน การจัดการพฤติกรรมผู้เรียน การสร้างการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (เศรษฐธิยา เป็รื่องพิชญาธร และพวงเพ็ญ อินทรประวัติ, 2566) นอกจากนี้ การให้ข้อมูลย้อนกลับที่สนับสนุนการคิดสะท้อนยังช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถเชื่อมโยง

ประสบการณ์ในชั้นเรียนกับหลักการทางวิชาชีพครู และพัฒนาความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น (ดวงจันทร์ แก้วกพาน และคณะ, 2568)

อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมปัจจุบันยังแสดงให้เห็นถึง ข้อจำกัดของการนิเทศในภาคปฏิบัติหลายประการ การให้ข้อมูลย้อนกลับในบางบริบทอาจมีลักษณะเป็นเพียงคำแนะนำเชิงแก้ไขข้อผิดพลาดเฉพาะหน้า ขาดความต่อเนื่อง หรือขาดการชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศเกิดการคิดวิเคราะห์เชิงลึก (วัฒนา สุริวรรณ และคณะ, 2568; Eyüboğlu, 2024; Rafiqie, 2025) ขณะเดียวกัน ข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศบางกรณียังอยู่ในระดับความรู้ทางศาสตร์การสอนทั่วไป มากกว่าการเชื่อมโยงไปสู่ศาสตร์การสอนเฉพาะเนื้อหาวิชา (Pedagogical Content Knowledge: PCK) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะครู ในสถานการณ์การสอนจริง (พัศฐาพรห์ คำจันทร์ และคณะ, 2566) เมื่อข้อมูลย้อนกลับขาดความเฉพาะเจาะจงและขาดการติดตามผล นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอาจไม่สามารถนำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (พรณลิน จินดา และภาสุตา ภาคาผล, 2568)

ข้อจำกัดดังกล่าวมักสัมพันธ์กับเงื่อนไขเชิงระบบ เช่น ภาระงานของอาจารย์นิเทศก์ ความจำกัดด้านเวลาในการนิเทศ ความถี่ของการติดตามผลที่ไม่เพียงพอ ความแตกต่างของความคาดหวังระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน ตลอดจนช่องทางการสื่อสารที่อาจเอื้อต่อการติดตามงานแต่ไม่เพียงพอต่อการสะท้อนคิดเชิงลึก (Macabuhay, 2026) แม้งานวิจัยที่ผ่านมาได้ศึกษาการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาพรวมไว้แล้ว แต่ยังไม่ปรากฏหลักฐานเชิงลึกที่เกี่ยวข้องในบริบทของโรงเรียนฝึกประสบการณ์จริง โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงาน และการใช้ช่องทางออนไลน์ในการติดตามงานและให้ข้อมูลย้อนกลับ ดังนั้น จึงยังมีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจว่า กระบวนการนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกิดขึ้นในลักษณะใด ข้อมูลย้อนกลับที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับมีความเฉพาะเจาะจง ทันท่วงที และนำไปใช้ได้จริงเพียงใด ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งสามฝ่ายมีส่วนสนับสนุนหรือจำกัดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างไร

ในบริบทพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นหน่วยงานบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านฝาง และอำเภอพระยืน โดยมีสถานศึกษาในสังกัดที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านขนาดโรงเรียน ลักษณะชุมชน ทรัพยากรทางการศึกษา และภารกิจการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2568) นอกจากนี้ งานวิจัยของอรุณรัตน์ วรรณปะเก และคณะ (2568) ยังระบุว่า โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เผชิญเงื่อนไขด้านการบริหารบุคลากรและการทำงานร่วมกันหลายประการ เช่น ความหลากหลายของภูมิหลังบุคลากรที่ย้ายมาจากต่างพื้นที่ อัตราการย้าย

และเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่มีความถี่สูง ภาวะครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ภาระงานด้านการสอนและการกิจสนับสนุนชุมชน ตลอดจนการแบ่งงานและความรับผิดชอบภายในโรงเรียน เงื่อนไขเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า การนิเทศติดตาม การสนับสนุนครูที่เลี้ยง และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนฝึกประสบการณ์ จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทจริงของสถานศึกษา ทั้งในด้านเวลา ภาระงาน ความสัมพันธ์ในการทำงาน และทรัพยากรสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

ภายใต้เงื่อนไขสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โรงเรียนบ้านคำไธหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสมในการเป็นโรงเรียนกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท เป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญของความท้าทายด้านภูมิหลังบุคลากรและความกดดันด้านภาระงานทับซ้อนตามที่กล่าวมาข้างต้นได้อย่างชัดเจน ในสถานการณ์หน้างานจริง ครูที่เลี้ยงต้องบริหารจัดการเวลาอย่างจำกัดระหว่างภารกิจส่วนกลางของโรงเรียนกับการสอนในชั้นเรียน ส่งผลให้สัมพันธ์ภาพและปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการนิเทศติดตามระหว่าง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และครูที่เลี้ยง ดำเนินไปภายใต้แรงบีบคั้นเชิงเงื่อนไขเวลา การศึกษากรณีนี้จึงเปิดโอกาสให้ทำความเข้าใจว่า การนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับเกิดขึ้นอย่างไรภายใต้ข้อจำกัดจริงของโรงเรียนฝึกสอน ทั้งในด้านเวลา ภาระงาน ช่องทางการสื่อสาร บทบาทของครูที่เลี้ยง และการนำข้อเสนอแนะไปใช้พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการศึกษาจะช่วยสร้างข้อเสนอเชิงปฏิบัติสำหรับการพัฒนาระบบนิเทศที่มีความต่อเนื่อง เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับของอาจารย์มหาวิทยาลัยในการสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ณ โรงเรียนบ้านคำไธหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งศึกษา 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ลักษณะและรูปแบบของการนิเทศติดตาม 2) คุณภาพและความท้าทายของข้อมูลย้อนกลับที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับ และ 3) การรับรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยคาดว่าจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงปฏิบัติสำหรับการพัฒนาระบบนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความต่อเนื่อง เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับข้อจำกัดจริงของโรงเรียนฝึกสอน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัยในการสนับสนุนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ณ โรงเรียนบ้านคำไธหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาลักษณะ คุณภาพ และความท้าทายของการให้ข้อมูลย้อนกลับที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ณ โรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อวิเคราะห์การรับรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนิเทศและการให้ข้อมูลย้อนกลับของอาจารย์มหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบกรณีศึกษาเฉพาะราย (Single Case Study Design) เพื่อทำความเข้าใจลักษณะ รูปแบบ คุณภาพ และความท้าทายของการนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับ รวมถึงการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองในบริบทจริงของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและเกณฑ์การคัดเลือก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการนิเทศติดตาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ณ โรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง จังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2568 รวมจำนวน 40 คน ประกอบด้วย นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 22 คน อาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัย 6 คน และครูพี่เลี้ยงประจำโรงเรียน 12 คน

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากบทบาทและประสบการณ์ตรงในกระบวนการนิเทศ กล่าวคือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุงและเคยได้รับการนิเทศหรือข้อมูลย้อนกลับ อาจารย์นิเทศก์ต้องเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และครูพี่เลี้ยงต้องเป็นผู้ดูแล ให้คำปรึกษา หรือให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยตรง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

1) แนวคำถามการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) ใช้สำหรับสัมภาษณ์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง โดยครอบคลุมประเด็น

เกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศ คุณภาพและความท้าทายของข้อมูลย้อนกลับ และการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้

2) แบบบันทึกการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation Form) ใช้สำหรับสังเกตกระบวนการนิเทศและการสนทนาล้างการสอน โดยเน้นรูปแบบปฏิสัมพันธ์ ลักษณะข้อมูลย้อนกลับ วิธีการชี้แนะ การตอบสนองของนักศึกษา และบรรยากาศของการสะท้อนคิด

3) แบบบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใช้สำหรับให้นักศึกษابันทึกประสบการณ์หลังได้รับการนิเทศและข้อมูลย้อนกลับ โดยครอบคลุมสิ่งที่ได้เรียนรู้ จุดที่นำไปปรับปรุง ปัญหาที่พบ และความต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติม

4) แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร ใช้สำหรับรวบรวมและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการนิเทศ บันทึกข้อเสนอแนะ รายงานผลการฝึกสอน และข้อความการติดตามงานผ่านช่องทางออนไลน์

3. การพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวิจัยโดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศติดตาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากนั้นกำหนดกรอบประเด็นของเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ครอบคลุมลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตาม คุณภาพและความท้าทายของการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยฉบับร่างเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมของประเด็น ความเหมาะสมของภาษา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่า เครื่องมือวิจัยแต่ละชุดมีค่า IOC รายข้ออยู่ในช่วง 0.67–1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ แสดงว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเริ่มจากการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต้นสังกัด และประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล บทบาทของผู้ให้ข้อมูล สิทธิในการเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัย และแนวทางการรักษาความลับของข้อมูล จากนั้นกำหนดวัน เวลา และรูปแบบการเก็บข้อมูล

ร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล ตารางการนิเทศ และไม่รบกวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 4 แหล่งข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก รายบุคคลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 40 คน ประกอบด้วยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 22 คน อาจารย์นิเทศก์ 6 คน และครูพี่เลี้ยง 12 คน โดยการสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 30–45 นาที มีการขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึกภาคสนามควบคู่กัน 2) การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศติดตามและการสนทนาล้างการสังเกตการณ์สอน ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ 3) การรวบรวมบันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายหลังได้รับการนิเทศและข้อมูลย้อนกลับ และ 4) การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการนิเทศ บันทึกข้อเสนอแนะ รายงานผลการฝึกสอน และข้อความการติดตามงานผ่านช่องทางออนไลน์หรือแอปพลิเคชันไลน์

ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ จัดระเบียบข้อมูลจากการสังเกตการณ์ บันทึกสะท้อนคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งกำหนดรหัสแทนชื่อผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ST แทนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู US แทนอาจารย์นิเทศก์ และ MT แทนครูพี่เลี้ยง เพื่อรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ก่อนจัดเตรียมข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างถูกถอดความจากไฟล์เสียงแบบคำต่อคำ และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตการณ์ บันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงธีม (Thematic Analysis) โดยเริ่มจากการอ่านทบทวนข้อมูลทั้งหมดหลายรอบเพื่อทำความเข้าใจบริบทและภาพรวมของข้อมูล จากนั้นเข้ารหัสข้อมูลแบบเปิด (Open Coding) เพื่อระบุข้อความหรือประเด็นสำคัญที่สะท้อนประสบการณ์ มุมมอง ปัญหา และข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม แล้วเปรียบเทียบรหัสที่มีความหมายใกล้เคียงกันเพื่อจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่ย่อย (Categories) และสังเคราะห์เป็นประเด็นหลักหรือธีม (Themes) ที่สะท้อนแบบแผนสำคัญของข้อมูล โดยธีมนี้นี้ได้ครอบคลุมรูปแบบการนิเทศ คุณลักษณะของข้อมูลย้อนกลับ ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงาน ความแตกต่างของมุมมองระหว่างผู้เกี่ยวข้อง และการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สำหรับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงจำนวนและสัดส่วนของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามบทบาท ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง

ทั้งนี้ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ใช้เฉพาะในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และรายงานไว้ในหัวข้อการพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากหลายแหล่ง ได้แก่ การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม บันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของข้อมูลและลดข้อจำกัดจากการใช้ข้อมูลเพียงแหล่งเดียว นอกจากนี้ ผู้วิจัยบรรยายบริบทของโรงเรียนกรณีศึกษา บทบาทของผู้ให้ข้อมูล และกระบวนการนิเทศติดตามอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านพิจารณาความเหมาะสมของการนำข้อค้นพบไปใช้ในบริบทอื่นได้ ยังจัดเก็บหลักฐานการวิจัยอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ไฟล์ถอดความ บันทึกภาคสนาม เอกสารที่เกี่ยวข้อง รหัสข้อมูลหมวดหมู่ และริม เพื่อใช้ตรวจสอบที่มาของข้อค้นพบ รวมทั้งทบทวนรหัส หมวดหมู่ และริมซ้ำหลายรอบ โดยเปรียบเทียบข้อสรุปกับข้อมูลดิบและใช้ข้อความอ้างอิงจากผู้ให้ข้อมูลประกอบการนำเสนอผลการวิจัย เพื่อยืนยันว่าข้อค้นพบมีพื้นฐานจากข้อมูลจริงและสอดคล้องในการตีความ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมจำนวนทั้งสิ้น 40 คน สามารถจำแนกสัดส่วนและบทบาทในการวิจัยได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (N = 40)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	รหัสที่ใช้แทน	จำนวน	ร้อยละ	บทบาทในการวิจัย
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ST01-ST22	22	55.00	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การรับนิเทศ การได้รับข้อมูลย้อนกลับ และการนำข้อเสนอแนะไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้
อาจารย์นิเทศก์	US01-US06	6	15.00	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแนวทางการให้ข้อมูลย้อนกลับ และข้อจำกัดในการนิเทศ
ครูพี่เลี้ยง	MT01-MT12	12	30.00	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏหลังได้รับข้อมูลย้อนกลับ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	รหัสที่ใช้แทน	จำนวน	ร้อยละ	บทบาทในการวิจัย
รวม		40	100.00	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 40 คน โดยกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาคือ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ซึ่งครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับในโรงเรียนกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 ลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ก่อนนำเสนอผลการวิจัยรายประเด็น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ บันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการเข้ารหัส จัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่ม ทำให้ได้ธีมหลักที่สะท้อนแบบแผนสำคัญของกระบวนการนิเทศติดตามและการให้ข้อมูลย้อนกลับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาพรวมธีมหลักจากการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นการวิเคราะห์	ธีมหลักที่พบ	ธีมน้อย
ลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตาม	การนิเทศแบบผสมผสานและยืดหยุ่นตามบริบท	ออนไซต์, ออนไลน์, การสังเกตชั้นเรียน, การสนทนาหลังสอน
คุณภาพและความท้าทายของข้อมูลย้อนกลับ	ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงาน	ความเฉพาเจาะจง, ความทันทั่วถึง, การอิงหลักฐาน, การติดตามผล
การนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้	การนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง	การวางแผน, การคุมชั้นเรียน, การตั้งคำถาม, การใช้สื่อ, การสะท้อนคิด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ธีมหลัก ได้แก่ 1) การนิเทศแบบผสมผสานและยืดหยุ่นตามบริบท 2) ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงาน และ 3) การนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง ทั้งนี้ ธีมดังกล่าวเกิดจากการเข้ารหัส การจัดหมวดหมู่ และการเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่ม ร่วมกับข้อมูลจากการสังเกตการณ์ บันทึกสะท้อนคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 3 ลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัย

ประเด็น	ลักษณะที่ปรากฏจากข้อมูล	แหล่งข้อมูล	ตัวอย่าง
การนิเทศแบบ ออนไลน์	อาจารย์นิเทศก์เข้าสังเกตการสอนจริงในชั้นเรียน และให้ข้อเสนอแนะภายหลังการสอน	นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และการสังเกตการณ์	“อาจารย์เข้ามาดูตอนสอนจริง แล้วคุยหลังสอนว่าควรปรับกิจกรรมอย่างไร” (ST03)
การนิเทศแบบ ออนไลน์	มีการใช้แอปพลิเคชันไลน์หรือช่องทางออนไลน์ในการติดตามแผนการจัดการเรียนรู้ การนัดหมาย และการให้ข้อเสนอแนะบางส่วน	นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	“บางครั้งส่งแผนการสอนทางไลน์ให้อาจารย์ช่วยดู ก่อนเข้าสอนจริง” (ST11)
การสนทนา สะท้อนคิด หลังการสอน	มีการพูดคุยหลังการสังเกตการสอน โดยเน้นจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้	นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และการสังเกตการณ์	“หลังสอนจะคุยกันว่าวันนี้เด็กตอบสนองอย่างไร และควรปรับคำถามตรงไหน” (US02)
การติดตามผล หลังการนิเทศ	มีการติดตามผลการปรับปรุงการสอนในบางกรณี แต่ความต่อเนื่องขึ้นอยู่กับตารางเวลาภาระงาน และช่องทางการสื่อสารของผู้เกี่ยวข้อง	นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง	“บางเรื่องได้รับข้อเสนอแนะแล้ว แต่ยังไม่มีความติดตามรอบต่อไปทันที” (MT04)

จากตารางที่ 3 พบว่า การนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัยมีลักษณะเป็นการนิเทศแบบผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบออนไลน์และการติดตามผ่านช่องทางออนไลน์ โดยการนิเทศแบบออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสังเกตพฤติกรรมการสอนจริงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเปิดโอกาสให้เกิดการสนทนาสะท้อนคิดหลังการสอน ขณะที่การติดตามผ่านช่องทางออนไลน์ช่วยสนับสนุนการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การนัดหมาย และการสื่อสารต่อเนื่องระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากหลายแหล่งสะท้อนว่า ความต่อเนื่องของการนิเทศยังขึ้นอยู่กับข้อจำกัดด้านเวลา ตารางสอน ภาระงานของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง รวมถึงความพร้อมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการนำข้อเสนอแนะไปปรับใช้ในชั้นเรียนจริง กล่าวได้ว่า การนิเทศในโรงเรียนกรณีศึกษามีลักษณะยืดหยุ่นตามบริบท โดยช่องทางออนไลน์ช่วย

ลดข้อจำกัดด้านการสื่อสารและการติดตามงาน แต่ยังไม่สามารถทดแทนคุณภาพของการสนทนาสะท้อนคิดที่เกิดจากการสังเกตชั้นเรียนจริงได้ทั้งหมด

ตอนที่ 3 คุณภาพและความท้าทายของการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้มุ่งอธิบายลักษณะคุณภาพของข้อมูลย้อนกลับที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับ รวมถึงความท้าทายที่ส่งผลต่อความต่อเนื่อง ความลึกซึ้ง และการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยสังเคราะห์จากข้อมูลการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ บันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คุณภาพและความท้าทายของการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ประเด็นสังเคราะห์	ลักษณะที่ปรากฏจากข้อมูล	ผลต่อกระบวนการนิเทศและการพัฒนาการสอน	แหล่งข้อมูล
ความเฉพาะเจาะจงและการนำไปใช้ได้จริง	ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพมักระบุพฤติกรรมการสอนหรือประเด็นที่ควรปรับอย่างชัดเจน เช่น การตั้งคำถาม การใช้สื่อ การจัดกิจกรรม และการควบคุมชั้นเรียน	ช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมองเห็นจุดที่ควรพัฒนา และสามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับใช้ในการสอนครั้งถัดไปได้	ST, US, MT, การสังเกตการณ์
ความทันท่วงทีและการอิงหลักฐาน	การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสอนทันทีหรือภายในระยะเวลาใกล้เคียง และเชื่อมโยงกับเหตุการณ์จริงในชั้นเรียน เช่น พฤติกรรมผู้เรียน การตอบคำถาม หรือการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ทำให้ข้อมูลย้อนกลับมีความน่าเชื่อถือ ช่วยให้นักศึกษายอมรับข้อ เสนอแนะ และปรับปรุงการสอนได้ตรงประเด็นมากขึ้น	ST, US, MT, การสังเกตการณ์, บันทึกสะท้อนคิด
การสนับสนุนทางจิตใจ	ผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับใช้ถ้อยคำเชิงให้กำลังใจ ชี้จุดแข็งควบคู่กับจุดที่ควรปรับปรุง	ช่วยลดความกังวลของนักศึกษา และส่งเสริมความมั่นใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	ST, US, MT
ข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงาน	อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีภาระงานหลายด้าน	การสะท้อนคิดอาจไม่ลึกพอ และบางประเด็นไม่ได้รับการขยายความหรือพิจารณาอย่างต่อเนื่อง	ST, US, MT, เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ประเด็น สังเคราะห์	ลักษณะที่ปรากฏจากข้อมูล	ผลต่อกระบวนการนิเทศ และการพัฒนาการสอน	แหล่งข้อมูล
	ทำให้เวลาสำหรับการสนทนา สะท้อนคิดหลังการสอนมีจำกัด		
ความไม่ต่อเนื่องของการ ติดตามผล	บางข้อเสนอแนะไม่มีการ ติดตามซ้ำในรอบถัดไป หรือไม่ มีหลักฐานชัดเจนว่านักศึกษาได้ นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแล้ว หรือไม่	ทำให้นักศึกษาบางคนไม่ มั่นใจว่าการปรับปรุงของ ตนเองตรงตามความ คาดหวังของผู้นิเทศหรือไม่	ST, US, บันทึก สะท้อนคิด
ความแตกต่าง ของมุมมองและ ข้อจำกัดของ ช่องทางการ สื่อสาร	อาจารย์นิเทศมักเน้นหลักการ จัดการเรียนรู้ ส่วนครูพี่เลี้ยง เน้นการจัดการชั้นเรียนใน บริบทจริง ขณะที่ช่องทาง ออนไลน์ช่วยติดตามงานได้ สะดวก แต่ไม่เพียงพอต่อการ สะท้อนคิดเชิงลึก	นักศึกษาต้องตีความและ เลือกปรับใช้ข้อเสนอแนะ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จริง และต้องการการ สื่อสารที่ชัดเจนระหว่าง ผู้เกี่ยวข้อง	ST, US, MT, เอกสารที่ เกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 4 พบว่า ข้อมูลย้อนกลับที่มีคุณภาพควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ทันทั่วถึง อิงหลักฐานจากการสังเกต และให้การสนับสนุนทางจิตใจ ซึ่งช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมองเห็นจุดที่ควรปรับปรุงและนำข้อเสนอแนะไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจนขึ้น ขณะเดียวกันกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับยังเผชิญข้อจำกัดด้านเวลา ภาระงาน ความไม่ต่อเนื่องของการติดตามผล ความแตกต่างของมุมมองระหว่างผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ และข้อจำกัดของช่องทางการสื่อสาร ดังตัวอย่างข้อความจากผู้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

“เวลาที่อาจารย์นิเทศก็ให้คำแนะนำแบบเจาะจง เช่น บอกว่าช่วงไหนควรใช้คำถามปลายเปิด หรือควรปรับกิจกรรมตรงไหน ทำให้หนูเข้าใจว่าต้องแก้ไขการสอนอย่างไร ไม่ใช่แค่รู้วาสอนดีหรือไม่ดีเท่านั้น” (ST07)

“การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังสอนทันทีมีประโยชน์มาก เพราะนักศึกษายังจำสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ แต่ในทางปฏิบัติบางครั้งเวลาค่อนข้างจำกัด เนื่องจากอาจารย์มีตารางนิเทศหลายคน ทำให้บางประเด็นต้องติดตามต่อผ่านช่องทางออนไลน์” (US03)

“ครูพี่เลี้ยงเห็นพัฒนาการของนักศึกษาชัดเจนเมื่อเขานำข้อเสนอแนะไปปรับใช้ เช่น การจัดระเบียบชั้นเรียน การเตรียมกิจกรรม และการควบคุมเวลา แต่บางครั้งภาระงานของโรงเรียนทำให้การพูดคุยสะท้อนผลหลังสอนไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร” (MT05)

จากตัวอย่างข้อความข้างต้นสะท้อนว่า คุณภาพของข้อมูลย้อนกลับมิได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของข้อเสนอแนะเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับจังหวะเวลา ความชัดเจนของคำแนะนำ การอิงสถานการณ์จริงในชั้นเรียน และความต่อเนื่องของการติดตามผล ทั้งนี้ ช่องทางออนไลน์ช่วยสนับสนุนการสื่อสารและการติดตามงานได้สะดวก แต่ยังไม่สามารถทดแทนการสนทนาสะท้อนคิดเชิงลึกที่เกิดจากการสังเกตชั้นเรียนจริงได้ทั้งหมด

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบมุมมองของผู้ให้ข้อมูลต่อคุณภาพและความท้าทายของข้อมูลย้อนกลับ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	มุมมองที่สอดคล้องกัน	จุดเน้นเฉพาะแต่ละกลุ่ม	ความท้าทายที่สะท้อนจากข้อมูล
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	เห็นว่าข้อมูลย้อนกลับช่วยให้เข้าใจจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางพัฒนาการสอนของตนเอง	ให้ความสำคัญกับข้อมูลย้อนกลับที่ ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสามารถนำไปปรับใช้ในการสอนครั้งต่อไปได้	ต้องการการติดตามผลที่ต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการปรับปรุงของตนเองเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม
อาจารย์นิเทศก์	เห็นว่าข้อมูลย้อนกลับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	เน้นหลักการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรม การตั้งคำถาม การใช้สื่อ และการสะท้อนคิดหลังการสอน	มีข้อจำกัดด้านเวลา ตารางนิเทศ และภาระงาน ทำให้การให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงลึกหรือการติดตามผลอาจไม่ต่อเนื่อง
ครูพี่เลี้ยง	เห็นว่าข้อมูลย้อนกลับมีส่วนช่วยให้นักศึกษาปรับพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนจริง	เน้นการจัดการชั้นเรียน การควบคุมเวลา พฤติกรรมผู้เรียน การจัดกิจกรรม และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ภาระงานของโรงเรียนและเวลาหลังสอนที่จำกัด ทำให้การพูดคุยสะท้อนผลกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่สม่ำเสมอ

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งสามกลุ่มมีมุมมองร่วมกันว่า ข้อมูลย้อนกลับมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อย่างไรก็ตาม แต่ละกลุ่มมีจุดเน้นแตกต่างกัน โดยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ความสำคัญกับความชัดเจนและการนำข้อเสนอแนะไปใช้จริง อาจารย์นิเทศก์เน้นหลักการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรม และการสะท้อนคิดหลังการสอน ส่วนครูพี่เลี้ยงเน้นการจัดการชั้นเรียน การควบคุมเวลา และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ในบริบทโรงเรียนจริง ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับจำเป็นต้องมีการประสานมุมมองและการติดตามผลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 การรับรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้มุ่งนำเสนอการรับรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่า ข้อมูลย้อนกลับที่มีความเฉพาะเจาะจง อิงสถานการณ์จริง และมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน มีส่วนช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการวางแผนการสอน การจัดการชั้นเรียน การตั้งคำถาม การใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการสะท้อนคิดหลังการสอน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ด้านที่ปรับปรุง	ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้	หลักฐานเชิงคุณภาพ
การวางแผนการจัดการเรียนรู้	ปรับ จุด ประสงค์ กิจกรรม และเวลาให้เหมาะสมกับผู้เรียน	ปรับแผนให้สอดคล้องกับระดับผู้เรียนและเวลาเรียนจริง	“หลังได้รับคำแนะนำ หนูปรับกิจกรรมให้น้อยลงแต่ชัดขึ้น” (ST05)
การจัดการชั้นเรียน	แนะนำการตั้งกติกา การควบคุมพฤติกรรม และการจัดกลุ่ม	ใช้ ก ตี ก และ การแบ่งกลุ่มอย่างเป็นระบบมากขึ้น	“จากเดิมเด็กเสียงดังมาก พอครูแนะนำให้ตั้งกติกา ก่อนเริ่มเรียนก็ดีขึ้น” (ST12)
การตั้งคำถาม	ใช้คำถามปลายเปิด เว้นจังหวะรอคำตอบ และกระตุ้นการมีส่วนร่วม	ปรับคำถามให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และตอบด้วยตนเองมากขึ้น	“อาจารย์บอกว่าอย่ารีบเฉลย ให้รอเด็กคิดก่อน” (ST09)
การใช้สื่อและกิจกรรม	เลือกใช้สื่อให้เหมาะสม ไม่ซับซ้อน และเชื่อมโยงกับกิจกรรม	ลดความซับซ้อนของสื่อ และใช้ เฉพาะ ส่วนที่จำเป็นต่อการเรียนรู้	“สื่อเดิมเยอะเกินไป เลยปรับให้เหลือเฉพาะส่วนที่เด็กต้องใช้จริง” (ST16)
การสะท้อนคิดหลังสอน	บันทึกจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางแก้ไข	ประเมินตนเองและวางแผนปรับปรุงการสอนครั้งถัดไป	“พอเขียนสะท้อนคิด ทำให้เห็นว่าปัญหาเดิมเกิดขึ้นตรงไหน” (ST21)

จากตารางที่ 6 พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรับรู้ว่าจะสามารถนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้หลายด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การตั้งคำถาม การใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ และการสะท้อนคิดหลังการสอน ข้อมูลย้อนกลับ

ที่นำไปใช้ได้จริงมักมีลักษณะเฉพาะเจาะจง เชื่อมโยงกับสถานการณ์ในชั้นเรียน และเสนอแนวทางปฏิบัติที่นักศึกษาสามารถทดลองใช้ในการสอนครั้งต่อไปได้

ตัวอย่างข้อความจากผู้ให้ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่า การนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้เกิดขึ้นทั้งในระดับการออกแบบกิจกรรม การจัดการชั้นเรียน และการปรับวิธีตั้งคำถาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“หลังจากที่ให้ข้อเสนอแนะไป เห็นได้ชัดเลยว่าแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับถัดมา นักศึกษามีการปรับโครงสร้างกิจกรรมกระชับขึ้น เขาตัดส่วนที่ซ้ำออกแล้วเพิ่มคำถามนำ ที่ช่วยให้เด็กเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้นตามที่แนะนำไป ถือว่ามีความตั้งใจนำคอมเมนต์ไปปรับการออกแบบการเรียนรู้” (US03)

“พฤติกรรมในชั้นเรียนของนักศึกษาดีขึ้นมากค่ะ จากเดิมช่วงแรกเขาเจอปัญหาเรื่องเด็กส่งเสียงดังและคุมไม่ได้ แต่พอเราแนะนำหน้างานเรื่องการดึงความสนใจและการตั้งกติกาก่อนเริ่มกิจกรรม เขาก็ปรับใช้ในคาบถัดไป ตอนนี้เห็นเลยว่าใช้สื่อคล้องขึ้น เด็กมีส่วนร่วม และคุมได้ตามแผนมากขึ้น” (MT08)

“ตอนแรกหนูกังวลมากเวลาที่สอนแล้วเด็กไม่ตอบสนอง แต่พอได้รับคำแนะนำจากทั้งอาจารย์และครูพี่เลี้ยงที่บอกให้ลองเว้นจังหวะรอคำตอบ และเปลี่ยนจากคำถามที่ตอบแค่ใช่หรือไม่ใช่มาเป็นคำถามปลายเปิด หนูก็ลองเอาเทคนิคนี้ไปฝึกใช้ดูในคาบต่อมา ผลคือเด็กยอมพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ทำให้หนูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปมากขึ้น” (ST15)

โดยสรุป ข้อมูลย้อนกลับมีส่วนช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรับรู้จุดที่ควรปรับปรุง และนำข้อเสนอแนะไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้จริง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏยังควรตีความในฐานะการปรับปรุงการสอนเฉพาะประเด็น มากกว่าการสรุปว่าเกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยสมบูรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะและรูปแบบการนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศติดตามของอาจารย์มหาวิทยาลัยมีลักษณะเป็นการนิเทศแบบผสมผสานระหว่างการนิเทศแบบออนไลน์และการติดตามผ่านช่องทางออนไลน์ โดยการนิเทศแบบออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสังเกตพฤติกรรมการสอนจริงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขณะที่การติดตามผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชันไลน์ ช่วยสนับสนุนการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การนัดหมาย และการสื่อสารต่อเนื่องระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า การนิเทศในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับข้อจำกัดจริงของพื้นที่ ทั้งด้านเวลา ตารางสอน ภาระงาน และช่องทางการสื่อสาร การใช้ช่องทางออนไลน์ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและระยะทางได้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถทดแทนการสังเกตชั้นเรียนจริงและการสนทนาสะท้อนคิดเชิงลึก (Deep Reflection) หลังการสอนได้ทั้งหมด เนื่องจากการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงลึกจำเป็นต้องอาศัยการ

เห็นพฤติกรรมการสอนจริง พฤติกรรมผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียน และการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน สอดคล้องกับวัฒนา สุริวรรณ และคณะ (2568) ที่กล่าวถึง การนิเทศแบบผสมผสานในยุคดิจิทัลว่าเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาทักษะการสอนภายใต้บริบทการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับ ช่อเอื้อง อุทิศสาร และคณะ (2563) ที่พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการใช้ช่องทางออนไลน์และสื่อ ICT ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะยูทูป ร้อยละ 23.6 และไลน์ ร้อยละ 21.8 รวมทั้งใช้สื่อ ICT ในการสอน 1-5 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 89.1 และยังพบข้อจำกัดด้านความพร้อมของโรงเรียน ทั้งด้านอุปกรณ์ ร้อยละ 47.27 และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 14.55 อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญเพิ่มเติมว่า ช่องทางออนไลน์ช่วยสนับสนุนการติดตามงานและการสื่อสารในการนิเทศได้ แต่ยังไม่สามารถทดแทนการสังเกตชั้นเรียนจริงและการสะท้อนคิดเชิงลึกแบบเผชิญหน้าได้อย่างสมบูรณ์

2. คุณภาพและความท้าทายของการให้ข้อมูลย้อนกลับ ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลย้อนกลับที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับมีคุณภาพในหลายมิติ ได้แก่ ความเฉพาะเจาะจง ความทันทั่วทั้ง การอิงหลักฐานจากการสังเกต และการสนับสนุนทางจิตใจ ข้อมูลย้อนกลับลักษณะนี้ช่วยให้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเข้าใจจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้ชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อข้อเสนอแนะเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชั้นเรียน เช่น การตั้งคำถาม การจัดกิจกรรม การใช้สื่อ และการควบคุมชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม ในบริบทจริงของโรงเรียนบ้านคำไฮหัวทุ่งประชาบำรุง ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับเผชิญข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งเวลาในการสะท้อนคิดหลังการสอนที่จำกัด ภาระงานหลายด้านของอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนความไม่สม่ำเสมอของการติดตามผลหลังได้รับข้อเสนอแนะ ประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของข้อมูลย้อนกลับไม่ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของข้อเสนอแนะเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของกรณีและบริบทการทำงานของโรงเรียนด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับฮัมตัน มาหามะ และพิมพ์วิณ สุวรรณโณ (2568) ที่พบว่า การสะท้อนคิดหลังการนิเทศเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในกระบวนการนิเทศการสอน และเสนอว่าสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมสะท้อนผลหลังการนิเทศ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์และนำไปสู่การปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ยังเชื่อมโยงกับงานวิจัยของอรุณรัตน์ วรรณปะเก และคณะ (2568) ที่ได้ระบุถึงบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งต้องเผชิญเงื่อนไขด้านบุคลากร ภาระงาน และการทำงานร่วมกันหลายประการ ดังนั้น การพัฒนาระบบนิเทศจึงควรให้ความสำคัญกับการออกแบบเวลาและกลไกติดตามผลหลังการนิเทศให้ชัดเจน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับไม่ได้เป็นเพียงข้อเสนอแนะรายครั้ง แต่เป็นกระบวนการสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

3. การรับรู้ ประสบการณ์ และการนำข้อมูลย้อนกลับไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรับรู้ว่าคุณมัลย้อนกลับช่วยให้อตนเองมองเห็นจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง และแนวทางพัฒนาการสอนของตนเองได้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะเมื่อข้อเสนอแนะมีความเฉพาะเจาะจง อิงจากสถานการณ์จริงในชั้นเรียน และบอกแนวทางที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ข้อมูลย้อนกลับลักษณะนี้ช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในหลายด้าน เช่น การวางแผนการสอน การจัดการชั้นเรียน การตั้งคำถาม การใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการสะท้อนคิดหลังการสอน ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐีญา เปรื่องพิชญธร และพวงเพ็ญ อินทรประวัติน (2566) ที่ระบุว่า ข้อมูลย้อนกลับมีส่วนช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูในหลายมิติ ทั้งการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การตั้งคำถาม การใช้สื่อ การจัดการพฤติกรรมผู้เรียน และการสร้างการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ผลการวิจัยยังพบว่า อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงมีจุดเน้นในการให้ข้อมูลย้อนกลับแตกต่างกัน อาจารย์นิเทศก์มักเน้นหลักการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรม และการเชื่อมโยงกับแนวคิดทางวิชาการ ส่วนครูพี่เลี้ยงมักเน้นการจัดการชั้นเรียน การควบคุมเวลา พฤติกรรมผู้เรียน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในบริบทจริงของโรงเรียน ความแตกต่างนี้ทำให้นักศึกษาต้องพิจารณาและเลือกนำข้อเสนอแนะไปใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์จริงในชั้นเรียน จึงกล่าวได้ว่า นักศึกษาไม่ได้เป็นเพียงผู้รับคำแนะนำเท่านั้น แต่ต้องคิด วิเคราะห์ และทดลองปรับใช้ข้อมูลย้อนกลับด้วยตนเอง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับทรงชัย อักษรคิด และคณะ (2568) ที่พบว่า การนิเทศนิสิตครูผ่านความร่วมมือระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง นิสิตครู และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ช่วยเติมเต็มมุมมองในการพัฒนานิสิตครูอย่างรอบด้าน ทั้งด้านศาสตร์การสอน การจัดการชั้นเรียน การใช้ภาษา บุคลิกภาพ และความรู้เนื้อหาพหุสาขานวิธีสอน

นอกจากนี้ การที่นักศึกษานำข้อมูลย้อนกลับไปทดลองใช้ในการสอนครั้งต่อไป แสดงให้เห็นว่าการนิเทศไม่ได้จบลงที่การให้คำแนะนำ แต่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการคิดสะท้อนต่อประสบการณ์ของตนเอง ประเด็นนี้สอดคล้องกับดวงจันทร์ แก้วกวางพาน และคณะ (2568) ที่ชี้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ส่งเสริมการคิดสะท้อนช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเชื่อมโยงประสบการณ์ในชั้นเรียนกับหลักการทางวิชาชีพครู และมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับวราภรณ์ พูลผลอำนวย และคณะ (2569) ที่ระบุว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นช่วงเวลาสำคัญของการพัฒนาสู่ความเป็นครูของนักศึกษาครู เพราะเป็นช่วงที่นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและค่อย ๆ สร้างความเข้าใจในบทบาทครูของตนเอง ขณะเดียวกัน ผลการวิจัยสะท้อนว่า การนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้จะเกิดประโยชน์มากขึ้นเมื่อข้อเสนอแนะมีความชัดเจนและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง หากข้อเสนอแนะไม่ชัดเจนหรือขาดการติดตาม นักศึกษาอาจไม่มั่นใจว่าตนเองปรับปรุงการสอนได้ตรงตามที่ควรหรือไม่ ประเด็นนี้สอดคล้องกับพรนลิน จินดา และภาสสุดา ภาคาผล (2568) ที่เสนอว่า หากข้อมูลย้อนกลับขาดความเฉพาะเจาะจงหรือขาดการติดตามผล นักศึกษาฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครูอาจไม่สามารถนำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ข้อมูลย้อนกลับมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเฉพาะเมื่อข้อมูลนั้นมีความชัดเจน เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำไปทดลองใช้ในการสอนครั้งต่อไป การนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ที่ช่วยให้นักศึกษาค่อย ๆ พัฒนาวิธีคิด วิธีสอน และความเข้าใจในบทบาทครูของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยและสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรร่วมกันกำหนดปฏิทินการนิเทศ การสนทนาสะท้อนคิดหลังสอน และการติดตามผลอย่างชัดเจน เพื่อให้กระบวนการนิเทศมีความต่อเนื่องและเป็นระบบ
2. ควรพัฒนาช่องทางหรือแพลตฟอร์มกลางสำหรับการส่งแผนการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การติดตามงาน และการจัดเก็บหลักฐานการปรับปรุงการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. ควรส่งเสริมการประชุมสะท้อนคิดร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งในรูปแบบออนไซด์และออนไลน์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะมีความชัดเจน สอดคล้องกัน และนำไปใช้ได้จริง
4. มหาวิทยาลัยควรร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือโรงเรียนเครือข่าย พัฒนาครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงพัฒนา โดยเน้นความเฉพาะเจาะจง ความทันทั่วถึง การอิงหลักฐาน การให้กำลังใจ และการติดตามผลจากหลักฐานการปรับปรุงการสอน

เอกสารอ้างอิง

- ข้อเอื้อง อุทิศสาร, ธนชัยศ จำปาหวาย และณัฐกานต์ พิงกุล. (2563). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(1), 276-286.
- ดวงจันทร์ แก้วกพาน, วีรณัฐ ฤทธิพนธ์ และศิลาพัชร ชูทอง. (2568). การจัดการความรู้หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้กิจกรรมการเขียนบันทึกสะท้อนคิด ของนักศึกษาครูวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 8(4), 274-288.

- ทรงชัย อักษรคิด, อิชยา นาคนาวา, สุวิกรม มาประณีต และสกล ตั้งเก้าสกุล. (2568). การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากการใช้ความร่วมมือแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ในการนิเทศ นิสิตครูคณิตศาสตร์ระหว่างการศึกษาประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 40(3), 15-30.
- พรณลิน จินดา และภาสุตา ภาคาผล. (2568). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมอินโฟกราฟิกร่วมกับเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. *เสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 5(1), 268-279.
- พัสฎาพรห์ คำจันทร์, ทักษ์ อุดมรัตน์, วรินทร์ บุญยิ่ง และอัจฉรา ศรีพันธ์. (2566). อนาคตภาพการนิเทศการศึกษา สำหรับศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในทศวรรษหน้า: กรณีสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ). *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(5), 59-74.
- วตาภรณ์ พูลผลอานวย, ธิธาร์ตน์ สมานพันธ์, จำรัส มุ่งเผือกกลาง และอนิรุทธิ์ สมเสาร์. (2569). พัฒนาการสู่ความเป็นครู: การศึกษาเชิงอิมมูวาทด้วยการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกสอนในช่วงปฏิบัติการสอน 2. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 4(2), 1218-1236.
- วัฒนา สุริวรรณ, ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์ และพิสุทธิ บัวเปรม. (2568). การนิเทศการศึกษาในยุคดิจิทัล: การนิเทศแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการสอนในศตวรรษ ที่ 21. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 7(2), 550-563.
- เศรษฐิยา เป็รื่องพิชญธรร และพวงเพ็ญ อินทรประวัตติ. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ฝึกสอนโดยใช้การปฏิบัติการสะท้อนคิด. *สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์*, 10(1), 1-14.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2568). *ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สพป.ขอนแก่น เขต 1*. สืบค้น เมื่อ 18 มีนาคม 2568, จาก <https://www.kkzone1.go.th/2025/>
- อรุณรัตน์ วรรณปะเก, ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ และกฤษณก ดวงชาทม. (2568). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 9(3), 696-713.
- อัมตัน มาหามะ และพิมพ์วิณี สุวรรณโณ. (2568). กระบวนการนิเทศการสอนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์วาส เขต 2. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 3(3), 751-771.
- Ahmed, A., & Muneer, R. (2024). Impact of supervisors' feedback on development of pedagogical skills among prospective teachers during teaching practicum. *Voyage Journal of Educational Studies*, 4(2), 1-15.

- Eyüboğlu, I. S. K. (2024). Comparing the feedback of university supervisor and cooperating teachers for preservice science teachers within the scope of pedagogical content knowledge. *Journal of Theoretical Educational Sciences*, 17(1), 145-168.
- Kolman, J. S. (2018). Clinical supervision in teacher preparation: Exploring the practices of university-affiliated supervisors. *Action in Teacher Education*, 40(3), 272-287.
- Kwok, A., De La Cruz, I., & Kwok, M. (2025). Clinical Teaching Learning Trajectory: Exploring Field Supervisor Written Feedback on Clinical Teacher Pedagogy. *American Educational Research Journal*, 62(1), 214-257.
- Lahri, M., & El Ouanjli, H. (2025). Clinical Supervision in Education: A Formative Framework for Enhancing Instruction and Professional Development. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 8(11), 136-141.
- Macabuhay, H. (2026). Clinical Supervision on the Professional Development of Teachers. *International Journal of Sustainability and Advanced Integrated Research*, 2(2), 831-837.
- Omilani, N. A., & Ogbonna, S. N. (2023). Analysis of supervisor's written feedback addressing pre-service science teachers' pedagogical content knowledge during teaching practice. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 19(9), em2329.
- Rafiqie, M. (2025). School management strategies for improving teacher performance through clinical supervision. *Journal of Educational Management Research*, 4(5), 2101-2114.
- Zapatero-Ayuso, J. A., Díaz-Carretero, A., Gil-García, M. I., & Gil-Madrona, P. (2026). Competence development of pre-service teachers during Practicum: a qualitative study from the perspective of its protagonists. *Journal of New Approaches in Educational Research*, 15(1), 11.